ประชุม
เพลงยาวภาคที่ ๙

แจกในการกฐินพระราชทาน
ณ
จางวางเอก
เจ้าพระยารามราฆพ

ผู้สำเร็จ ราชการ

มหาดเล็ก
ณวัดเฉลิมภิรตาราม

07/06/2566

พ.ศ. ๒๔๖๘

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร
ถ้ายลถนนราชบพิธ จังหวัดพระนคร
วันที่ ๑๙ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๙

07/06/2566

ประชุมเพลงยาว ภาคที่ ๙

เพลงยาวความเก่า

แจกในการกฐินพระราชทาน

จางวางเอก เจ้าพระยารามราฆพ

ผู้สำเร็จราชการมหาดเล็ก

ณวัดเขมาภิรตาราม

จังหวัดนนทบุรี

พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

07/06/2566

คำอธิบาย

เพลงยาวเป็นหนังสือเรื่องหนึ่งสอนอยู่ในตำราที่แต่งดีถึงชั้นเอกมีอยู่เป็นอันมาก กรรมการหอพระสมุด ฯ ได้ปรารภว่าจะพิมพ์มานานแล้ว แต่การที่จะพิมพ์เพลงยาวลำบากกว่าพิมพ์หนังสืออื่น ด้วยเพลงยาวมีมากด้วยกัน เป็นเพลงยาวเรื่องก็มี เพลงยาวนิราศก็มี เพลงยาวสังวาสก็มี สำนวนที่แต่งเป็นหนังสือแต่งครั้งกรุงเก่าก็มี แต่งในกรุงรัตนโกสินทรก็มีทุกรัชกาล จะพิมพ์ให้ดีจำจะต้องจัดเพลงยาวให้เป็นหมวดหมู่พิมพ์ต่อกันโดยลำดับสมัยที่แต่ง การที่จะทำให้สำเร็จในคราวเดียวเป็นการมากแลยากอยู่จึงมิได้ทำ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ พระโสภณอักษรกิจมาขอรับจะพิมพ์เป็นตอน ๆ ตามแต่กรรมการจะรวมแลเลือกให้พิมพ์ เห็นว่าเป็นความคิดดีอยู่ จึงได้ตั้งต้นให้พิมพ์หนังสือประชุมเพลงยาวเป็นภาค ๆ พิมพ์ไปแล้วในปีนั้น ๔ ภาค

07/06/2566

ในชั้นพระโสภณอักษรกิจได้มาเดือนถึงเพลงยาวที่จะพิมพ์ต่อไป จึงได้ตรวจสอบเพลงยาวที่ยังมิฉบับอยู่ เลือกคัดขัดเอาแต่สำนวนที่ดีแย่งออกเป็น ๓ พวก คือ เพลงยาวที่เป็นสำนวนเจ้านายทรงนิพนธ์ไว้พวก ๑ เพลงยาวชั้นเก่าถึงครั้งกรุงศรีอยุธยาหรือกรุงรัตนโกสินทรตอนต้นพวก ๑ เพลงยาวกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นหลังลงมาพวก ๑ ที่พิมพ์ในสมุดเล่มนี้ได้เลือกคัดเฉพาะเพลงยาวที่เห็นว่าเป็นสำนวนกรุงรัตนโกสินทรชั้นหลัง นับเป็นประชุมเพลงยาวภาคที่ ๔

07/06/2566

เพลงยาวความเก่า

๏ แสนคิดสุดคิดคำนึงถนอม
แสนถวิลมิได้สิ้นในอกอ่อม
มีแต่ตรอมทุกข์เทวษถวิลวรรณ
แสนรักสุดหนักในทรวงเสน่ห์
แต่ทอดเทอดอ่อมถนอมขวัญ
เสียวสวาทเหมือนศัสตราตรัน
เปนนิรันดรแทงทำลายใจ
พึ่งรู้รสเจ็บรักนี้หนักเหลือ
ดั่งหนามเหน็บเนตรเนื้อจะทำไฉน
สุดแสวงหทยาระอาใจ
แสนแค้นประหนึ่งไข้สักยี่ปลาย
สุดสนองที่จำลองเปนลายลักษณ์
เพราะสุดหนักที่จะใช้ให้ใครขยาย

07/06/2566

ทั้งสุดเพียรที่จะเวียนมาแวดชาย
แต่สายใจและจะยืดยาวมา
อันสุจริตมิตรภาพพิรังรัก
หากลับนักอยู่ไม่แน่เสนหา
จะเห็นใจก็แต่ในพระอมรา
จะแจ้งอารมณ์จริงที่จริงใจ
เมื่อจริตงอนงาไอราพต
จะเหียนหดนั้นมีอยู่ที่ไหน
ได้เอือนออกแต่จะงอกงามไป
ด้วยมิใช่เช่นงาที่สามาน
ถ้าจะเยือนเล่าก็เหมือนหนึ่งโกมุท
ที่พงมุดล่อลัดนัทีสนาน
ยังห่อหุ้มตูมกลีบอยู่ชัชวาล
ไม่เบิกบานแย้มสร้อยเสาวคนธ์
ฝ่ายพระสุริยงที่ทรงกลด
ก็หยุดรถเย็นยังยั้นฉงน

แต่เคว่าคอยอยู่ในสร้อยเสาวคนธ์
เมื่ออุยลไม่ยานแย่งรัยแสงพลัน
นิจาเป่นสุริยายังอาภัพ
หรือว่ายัวะไม่รัยภิรมย์ชวัญ
จึงหุ้มกลีบหนีบสร้อยสัตบัน
เมื่อแสงจันท์จึงจะเยิกระบายยาน
ก็ผิดเภทนิสัยในโกมุท
หรือปลาผุดซอกซ้ำกระฉ่อนก้าน
หรือว่าเกรงแมลงภู่แลหมู่พาล
ว่าร่านหนอนนั้นจะย่อนเบียนกิน
พี่รักเช่นอยู่ว่าเชื้อประทุมชาต์
อย่าประมาทมุ่งคิดให้ผิดถวิล
อย่าสงสัยที่จะล้มลงหมดิน
แต่มลทินมิให้แปดระคนปน
เสียแรงที่เป่นที่ภิรมย์รัก
เสียดายศักดิ์ที่อุส่าห์มาปฏิสนธิ์

สงวนกลิ่นอย่าให้รินระคนปน
จึงจะเห็นว่าอุบลภักดิ์
ทั้งจำเริญเรืองในเกียรติยศ
จะปรากฏแก่จันทร์จำรัสศรี
ให้สมสวาทที่เปนชาติมาลี
จึงจะมีสรรเสริญเจริญงาม
เมื่อจะล่อเรียมเล่นเช่นนี้
ก็เต็มที่พี่จะผัดเพี้ยนถาม
แต่ทอดท่าก็ระอาอายความ
จะต่อตามก็เปนง่วงฉงนใจ
จะล่อเล่นเช่นมณีเมขลา
อสุรารามสูรนั้นหรือไฉน
แต่ล่อแลยแวยชายแล้วหายไป
จนรามสูรแล่นไล่ประคองเคียง
ครั้นนางโยนมณีศรีสว่าง
ก่นแต่ขว้างขวานลั่นสนั่นเสียง

เพราะใจยักษ์มักโกรธพิโรธเพียง
จะให้เอียงอ่อนพิภพจักรวาฬ
ที่หวังใจใจจนพ้นพิศวาส
ก็กลายกลับมุ่งมาดจะสังหาร
อย่าหวนเห็นมิใช่เช่นอสุรมาร
ถึงจะรานก็มิโกรธพิโรธนาง
จะตั้งหน้าตามประสาที่สุจริต
อย่าควรคิดว่าจะเมินหมางขนาง
จะกอดสัตย์ไปจนกำจัดชีวาวาง
ต่อนานนางจึงจะเห็นภักดีชาย
อันเรียมรักนี่อย่าคิดให้ผิดเพศ
ว่าจะเจตนาเจื่อนไม่เหมือนหมาย
สรรพสิ่งนอกเนื้อแลในกาย
ขอปลงสายสุดสวาทไว้วานตรอง
เอนดูด้วยอย่าให้ม้วยไมตรีมิตร
ที่ปล้ำคิดความจริงสิ่งสนอง

จะนับเดือนก็เลื่อนถึงปีปอง
แต่เคร่าครองทุกข์เทวษด้วยอาทวา
เสน่ห์เจ้าเท่าฤทัยนัยเนตร
แม้นมีเดชเหมือนอสัญแดหวา
จะหายเหาะไปจำเพาะวนิดา
ถนอมหน้าแนบน้องประคองนอน
จะทำแท่นด้วยกุดั่นสุวรรณมาศ
ที่ปูอาสน์นั้นจะรองด้วยทองร่อน
จะแล่งมรกฎวางให้นางนอน
จะเฝ้าอ้อนอยู่ไม่คลาดสวาทเมิน
ทั้งจะเมียงองค์ประไหมสุหรีราช
จะแนบสนิทพิศวาสไม่หางเหิร
สำลีอ่อนนั้นจะซ้อนให้นางเดิร
ไม่ไกลเกินกึ่งก้อยจะกันสกนธ์
แม้นเจ้าตริตรองบ้างเหมือนอย่างนี้
จงแจ้งที่สุจริตไม่คิดฉงน

ถ้าแคลงคำอยู่ว่าอำยุขลกล
ก็จำจนด้วยไม่รักจึงไม่รู้ความ
ถ้าจะน้อมกรุณาการุญภาพ
เข้าว่ามิทรายเสาวนาแล้วอย่าขาม
จงสักหลังมาให้ฟังสำคัญความ
จึงจะงามทั้งสองฝ่ายเอย ฯ ๕๐ คำ ฯ

◎ สงวนรักหรือมาหักอารมณ์หวน
ไม่รักหน้าเลยว่าหน้าจะหมองนวล
มาทำลวนล่อลิ้นให้ลมชาย
ไม่รักเนื้อเชื้อเช่นว่าเบ่นหญิง
ซังทิ้งสัตย์เสียกะไรน่าใจหาย
พันหลงเชื่อลมแต่งมงาย
ไม่หมายเลยว่าน้องจะทองแดง
ตระกูลหงส์ย่อมประจงแต่โยกชเรศ
ตามเพศพิสัยที่เคยแสวง
มิรู้กาผ่าพงศลงมาแปลง

เข้าปลอมแหล่งแฝงเล่นไม่เห็นรอย
แต่ทราบเรื่องแสนเคืองระคายอก
ปิ่มน้ำตาจะตกลงผอยผอย
ชั่งเด็ดรักเสียได้ ให้ขาดลอย
หรือเห็นคลาดแล้วจึงคล้อยสเทินที
ไม่รู้เลยว่าจะละอาลัยล่อง
นี่สบช่องหรือจึงบากกระแบะหนี
เออกระนั้นเจียวใจกระสัตรี
เปนราคีมัวมืดไม่ยืดยาว
แต่แรกเริ่มหวังรักเปนพักผล
กลับวิกลเปนพาลกระแชงฉาว
ทำเสงี่ยมเจียมประจบจะกลบคาว
ไม่พักป่าวก็เปนฆ้องขึ้นร้องเอง
จะปิดควันกันไฟไว้ ได้หรือ
เมื่อปลายมือก็จะเพราะอยู่โหนงเหน่ง
ฝนตกคางคกก็สบเพลง

อึ่งอ่างเล่าก็จะเก่งขึ้นเต้นปลิว
นิจจาจิตต์เจ้าไม่คิดถึงความหลัง
พี่นี้ตั้งสัตย์คอยละห้อยหิว
นี่ถูกลมหรือจึงล้มลงเปนทิว
แล้วทำกริ้วพาลโกรธก็จนเจียม
สารพันพิไรภ้อกระทบทับ
นิจจากลับใจได้ไม่อายเหนียม
จะว่านักก็เปนจักกระดี้เดียม
เหมือนธรรมเนียมข่มเขาให้โคยอม
ด้วยเจ้ามีที่หวังมาตั้งโถง
ทั้งรูปโหน่งหน้านวลควรถนอม
อันรูปพี่พานจะชั่วมัวมอม
ไม่เหมือนหม่อมมิตรใหม่ที่ใจจง
วิชาดีมีทรัพย์เขานับถือ
กระนี้หรือหม่อมแม่มิแร่หลง
ข้างหม่อมลูกเล่าก็พลอยชลอยลง

www.pdfbooksfree.pk

พิศวงหวังสวาทไม่ขาดแล
ประเดี๋ยวนี้แต่เพียงเห็นเอียงเท่
สมคเนแล้วกระมังทั้งหม่อมแม่
เห็นเผื่องฝาหน้าผากเหมือนปากแตร
ทั้นแพหม่อมพ่อเช่นหองาม
เสียแรงรักน้อยหรือหักให้เห็นใจ
ชั่งเชิดหน้าชื้นได้ ไม่เข็ดขาม
อันหญิงชั่วไม่กลัวระกวนความ
มีแต่ทรัพย์ก็เอาตามไว้กับตัว
เห็นสมสุภาษิตเสียแล้วเจ้า
โฉกแชนงเสียเถิดเราประเดิมชั่ว
แต่เริ่มรักจักเล่นไม่คิดกลัว
เพราะหลงมัวว่ารักไม่หักตาย
แต่เช่นนี้อย่างนี้สักกี่หน
ไม่ทรายกลดอกจึงงงเหงาฉงาย
พึ่งรู้เช่นว่าเจ้าเล่นมาหลายราย

เมื่อคิดหมายตัวเจ้าเหมือนเต่าแคลน
ทำล่อล่อจ่อจดแล้วหดหนี
จนไมตรีพี่ค้างระคางแขวน
ไม่ยืนคำทำงอนพอคลอนแคลน
ก็จะแปลนไปไยให้คับอก
ถึงเสียรู้ครูใจไย่วันหน้า
มิใช่ว่าหญิงสิ้นแผ่นดินหรือ
แต่เช่นนี้น่าจะมีเมียปลายมือ
จะจดชื่อใส่ใจไว้เจียวเอย ฯ ๓๔ คำ ฯ

◎ เห็นจริตชิดเชื้อนทำเชื่อนเฉย
ประหนึ่งพี่พยศกันประเปรย
ถ้าที่เคยยังมิคุ้นก็ควรเป็น
แต่เว้นหวังตั้งใจบำรุงรัก
สักเท่าไรมาแล้วไม่เลงเห็น
เหมือนทารกำจะให้น้ำตากระเด็น
หรือเช่นหลังยังน้อยไม่หนำใจ

โอ้เสียแรงแข่งขิดต์มาอยู่เพื่อน
มาองเธอนอกเอ๋ยนี่เปนไฉน
รักน้องน้องหน่ายอาลัยไกล
มีแต่โหยไห้ซ้ำระกำกาย
แสนกรมระทมทรวงดั่งศรพิษ
มาต้องติดธุระอยู่ไม่รู้หาย
สักแสนยากก็ไม่ยากใจสบาย
แต่ก่ายหน้านอนร้อนอารมณ์รุม
ขอเชิญเปนโอสถสุรามฤต
มาดับพิษศรเศร้าที่ทรวงสุม
ดั่งต้องฟ้าผลาหักเข้าปกคลุม
ซุ่มมิดยิ่งดวงทิพากร
เจ้าคือไทเทวาศักดาคิเรก
ขจัดเมฆเสียให้หมดมลทินก่อน
เหมือนชุบช่วยเทวาให้ถาวร
อย่าได้ร้อนจักร้างภิรมย์แรม

รักน้องเปนน้องสนองพักตร์
อย่าปลูกรักแกมระกำหนามแหลม
หริอจะเกี่ยงอยู่ด้วยเกียดว่ากลแกม
ไม่แย้มเยือนถ้อยแต่หัวที
นี่รักนี่หริอผลักให้พลันแยก
อกจะแตกเสียด้วยน้องทำหน่ายหนี
แต่คอยหริอปฏิญาณเปนปานชี
เออกระนี้หริอจะนับว่าคำควร
เห็นใครเปนจะใคร่ถามข่าวถึง
แล้วย้ำอึงกลัวคนจะเสสรวล
จึงสู่นิ่งมิได้ดังวาทาครวญ
อยู่ในใจรวนรวนด้วยแรงกรอม
จะหลับนอนกินอยู่ไม่ปรกติ
เห็นตัวนี่มั่งหริอจนไผ่ผอม
ทั้งผิวหน้าผ้าทับจับหมองมอม
กรอมสวาทมิได้ขาดคำทุเลา

ถึงวันนัดคอยน้องเห็นผิดนัด
ทุกขัณนัดหนักอกดั่งยกเขา
ตั้งแต่เที่ยงจนตวันเลี่ยงลับเงา
คอยเปล่าคิดแปลกฤทัยครัน
เมื่อยามหนาวคราวน้องขึ้นพระยาท
ใจจะขาดเสียด้วยร้างภิรมย์ขวัญ
แสนละห้อยคอยหาร่ำชายัลย์
นับวันคอยวันถวิลเชย
วิตกนักกลัวจักระหกระเหิร
เจริญไพรกะไรหนานิจจาเอ๋ย
จะต้องลมระยมแดดแผดระเบย
เสียดายพักตรเคยผ่องจะหมองมล
ไม่เคยย่ำเห็นย่ำจะลิงโลด
ยิ่งอุโฆษเสียงสัตว์ในไพรสณฑ์
จะวังเวงวิเวกหวั่นกมล
ยิ่งคำนึงยิ่งรนฤทัยแทน

ครั้นได้ข่าวกนิษฐาว่ามาถึง
ปานประหนึ่งได้ทรัพย์นับแสน
กากระพอกยอกข่าวเมื่อคราวแคลน
แสนพเอิญมิได้เชิญก็เชื้อนมา
พอเห็นพักตรพยพักตรแล้วทำเมิน
ต่อร้องเกริ่นเข้าจึงกรายเข้ามาหา
ขอยคุณแบ่งบุญให้ โมทนา
ดั่งได้อาภรณ์แก้วประกับกัน
คิใจด้วยได้คำนัลปาก
เปนของฝากวิเศษสมเห็นคมสัน
ที่ความเศร้าก็ทุเลาลงครันครัน
จะชั้นชี้ชายพักตรก็ผ่องพอ
เปลื้องปลดหมดผ่องขัดมัย
สำราญใจวันนั้นนั่นหนักหนอ
ประมาณรักก็ว่ารักไม่รู้รอ
แล้วเถียงใจอยู่ว่าต่อจะรวนเร

ไม่ทันถึงกึ่งเดือนก็เหมือนคิด
เห็นไม่ยิดใจแหนงทำแสร้งเสี
ถึงชลามหาท้องชเล
จะเทท้งดิ่งทอดก็หยั่งทัน
อันน้ำใจนี้ยากจะหยั่งถึง
เห็นเหลือพึ่งจะถึงหมายด้วยสายสั้น
จึงร้อนใจเจ็บใจอยู่จายัลย์
สุดกระศัลย์กำสรดสลดทรวง
บรรดาทุกข์ที่ได้ทุกข์มาแต่หลัง
ก็ยังย่อมอยู่ยังไม่ใหญ่หลวง
ทุกข์ใครในภพแผ่นทั้งปวง
ไม่ควงเท่าทุกข์พี่ครั้งนี้เอย ฯ ๕๒ คำ ฯ

◎ ลายลักษณ์อักขรานุชาสนอง
ต่างผกาโกสุมประทุมทอง
สิ่งใดข้องเคืองขัดอย่าตัดใจ
จงเมตตากรุณาภาพสนิท

อย่าปลดปลิดเสียให้น้องนี้หมองไหม้
หวังฝากชีพชีวันคู่บรรลัย
ด้วยจงใจเจตนาเชษฐานัก
อันความสวาทมาดหมายก็พรายแพร่ง
ไฉนพี่มิแข็งใจประจักษ์
จะพากเพียรพยายามด้วยความรัก
ก็เกรงหนักเกลือกว่าพี่มิเมตตา
โอ้ใครเลยจะเห็นอกวิตกน้อง
มีแต่หมองใจเทวษถึงเชษฐา
จะนอนนั่งตั้งแต่ร้อนรุมอุรา
จนพักตราหมองมอมด้วยกรอมใจ
เห็นจะม้วยเสียด้วยแสนเสน่ห์พี่
ไม่ปรานีน้องจริงแล้วหรือไฉน
จึงหมางเมินอนุชาสิ้นอาลัย
ยิ่งดูไปก็ยิ่งเห็นเป็นเชิงเชือน

ชะอารมณ์ร้อนรักนี้หนักหนา
ได้ทุกข์ใจแต่ไรมาไม่มีเหมือน
สู้ทำชื่นฝืนพักตรไปตักเตือน
ก็ไม่เยื้อนคำพร้องด้วยน้องเลย
เหมือนสิ้นญาติขาดมิตรแล้วนะพี่
ไม่ปราณีอนุชานิจจาเอ๋ย
หรือแหนงความว่าลามลวนไม่ควรเคย
จะเกินเลยไปเช่นนึกอย่าตรึกรแวง
น้องรักพี่นี้แต่โดยสุจริต
มิได้คิดเปนยนต์แยบแอบแฝง
ที่จริงใจจงสมานไม่หาญแสดง
จะชี้แจงออกให้เห็นได้เอนดู
หวังจะพึ่งพี่นางเหมือนอย่างระเด่น
เมื่อคราวเปนไข้ใจด้วยไร้คู่
พี่จงช่วยอุปถัมภ์ช่วยค้ำชู
ให้ได้สู่สมน้องประคององค์

ระเด่นสวาทมาดหมายจินตหรา
แต่โหยหาอยู่มิได้ดั่งใจประสงค์
ก็จายัลย์วันทศกำสรดทรง
ยิ่งจะปลงชีพม้วยด้วยรักแรง
นี่หากได้พึ่งพาบาหยัน
ช่วยรับสื่อสารประหนันไปแจ้งแถลง
จินตหรานั้นยังหมางระคางแคลง
ก็ชี้แจงปลอบโยนให้โอนตาม
ทั้งช่วยเปลี่ยนสไบทรงมาส่งให้
เป็นความผิดชั่วใหญ่มิได้ขาม
อีเหนาได้ชมพลางค่างโฉมงาม
ค่อยคลายความทุกข์ร้อนอาวรณ์ใจ
สองระเด่นจึงได้เป็นไมตรีจิตต์
ก็เสร็จสมนิยมคิดดั่งพิสมัย
เหมือนศุภลักษณ์เหิรฟ้านภาลัย
มาอุ้มไทอนิรุทธพุทธพงศ์

เพราะเมตตาการุญทั้งสองสวาท
ให้ร่วมอาสน์ร่วมห้องทั้งสองประสงค์
ไม่กลัวเกรงอาชญาชีวาปลง
ก็เห็นคงเปนพักผลกุศลบุญ
อันศุภลักษณ์บาหยันนั้นเปรียบพี่
ทุกข์ของน้องครั้งนี้จงเกื้อหนุน
เห็นแก่พักตรอนุชาได้การุญ
จะขอบคุณพี่ไปไม่ลืมเลย
ฉันใดน้องจะได้ครองภิรมย์สมาน
เหมือนนิทานที่ชักชี้นะพี่เอ๋ย
ขอวานโอษฐ์ช่วยขยายภิปรายเปรย
เชิญเฉลยเรื่องร้อนรัญจวนครวญ
ให้ทราบโสตรสายสมรที่วอนว่า
อนุชานี้นะพร่ำแต่กำสรวญ
แสนสวาทมาดน้องประคองนวล
แต่โหยหวนมิได้เว้นสักวันวาย

แม้นพี่ช่วยวันนาเช่นว่านี้
ก็เห็นทีจะเสร็จสมอารมณ์หมาย
ถ้าพ้นจากไฟผอมกรอมใจตาย
จะเอากายสนองคุณการุญรัก
ตามแต่พี่จะใช้งานการเรือนเหย้า
ทุกค่ำเช้าค่ำวันจะหมั่นสมัค
จนตรายมวัยมรณาสู้สาพิรักดิ์
ไม่ลืมรักพี่นางขนางใจ
จงเห็นว่าน้องหมองจิตต์คิดขัดสน
เหมือนวนว่ายสายชลชลาไหล
จะหมายฝั่งกลางสมุทร์เห็นสุดไกล
จะพึ่งไม้ขอนน้อยไม่ลอยเคียง
จนอ่อนแรงสุดกำลังประทังว่าย
ก็หมายใจว่าจะตายนี่แหล่เที่ยง
ได้แต่กุศลผลสัตย์ไว้เป็นเสบียง
บำรุงเลี้ยงชีพที่ว่ายอยู่หลายวัน

อันพี่นางประหนึ่งนางเมขลา
ผันผยองล่องหล้าจากสวรรค์
ช่วยอุ้มน้องในมหาสาครคัน
ให้รอดชีวันพันชลทนเวทนา
ทุกวันนี้ไม่ล่อลวงด้วยหน่วงหนัก
เพราะว่ารักครุณเรศกัยเชยชู้
เหมือนฉิอสัตย์ว่ายวนในชลชลา
จนนางฟ้ามาช่วยไม่ม้วยมรณ์
นี่และนะพี่นางของน้องเอ๋ย
แม้นเชื่อนเฉยก็จะม้วยด้วยหมายสมร
อย่าดึงดักขัดฤทัยในคำวอน
จงผันผ่อนให้น้องพันทนเวทนา
พี่อย่าแพร่งพรายความไม่งามพักตร์
ถึงมิตรรักแลพันธุ์พงศวงศา
ก็อย่าแจ้งแสดงเรื่องในสารา
จงเมตตาอย่าให้สูญสวาทเอย ฯ ๕๐ คำ

๏ กนิษฐ์น้องสองสุดาวราโฉม
ดั่งดวงจันทร์แจ่มฟ้านภาโพยม
งามประโลมลานจิตต์พินิจทรง
ยิ่งพิศก็ยิ่งคิดเสนหา
นัยนาค้างชิงตลิงหลง
งามสมศักดิ์ตระกูลประยูรวงศ์
จะสรรค์อนงค์เข้ามาเปรียบไม่เทียบเทียม
อันเยาวลักษณ์ภักนิศรัสมร
งามจริตติดจะงอนที่อายเหนียม
พี่นางงามทรงประจงเจียม
ที่เสงี่ยมเลียมลอกชำเลืองคม
ตั้งแต่วันพี่ได้ยลวิมลพักตร์
ก็ปองรักกนิษฐ์น้องทั้งสองสม
ให้ด่าวดิ้นวิญญาร้อนอารมณ์
แต่เกรียมกรมใจสวาทไม่ขาดคิด
อันงนิกตรึกมุ่งบำรุงสงวน

ทุกคืนค่ำคร่ำครวญรัญจวนจิตต์
ที่หวังเชยโฉมน้องทั้งสองมิตร
เห็นสุดคิดแสนยากจะพากเพียร
โอ้สองศริสมบูรณ์ประยูรหงส์
เจ้างามทรงสารพางค์ดั่งนางเทียน
มารยาทยิ่งระแยบคูแนบเนียน
ไม่ผิดเพี้ยนพิมพ์ประพายลม้ายกัน
ดั่งอุยลมณฑาทิพย์ทั้งคู่
พึ่งผุดเผ่นเด่นอยู่ในสระสวรรค์
กลิ่นผกาพุ้งขจรสาครครัน
มีจักรผันกันหมู่ภมรเมียง
อันพันประหนึ่งภูมรินร่อน
ไม่หาญผ่าสาครต้องหลบเลี่ยง
สู้แวดเวียนอยู่แต่ไกลไม่ใกล้เคียง
จะอุยายย่ายเบี่ยงเห็นสุดที
ถ้าแม้นเหมือนสุราฤทธิ์ศักดิ์

จะผ่าจักรที่ล้อมรอยขอบสระศรี
ประจงเก็บอุบลของกลนี
มายังที่พิมานทองประคองเชย
นี่สุดฤทธิ์สุดคิดเห็นขัดสน
สู้ทานทนเสนหานิจจาเอ๋ย
มิได้วายคลายเทวษถวิลเลย
ที่สิ่งเคยขาดชื่นทุกคืนวัน
ยามนอนมิได้นิ่งแต่กลิ้งกลับ
พอเคลิ้มหลับก็มาเมอเพ้อฝัน
ว่าแนบสองทรามสงวนชวนจำนรร
หลงสำคัญคลั่งใคล้ไม่เป็นนอน
จะเปรียบย่รายคล้ายพระลอรัญจวนจิตต์
เมื่อต้องวิทยาน้องสองสมร
ไม่อาลัยในสุรางค์แลนคร
สู้สัญจรไปสมสองไคร้องกัน
เป็นสามเขยเชยชมภิรมย์สมาน

แสนสำราญป่านได้เสวยสวรรค์
จนทหารเผาผลาญชีพชีวัน
ก็คงบรรลัยแล้วไม่แคล้วตาย
อันพี่ปองสมรมิตรกนิษฐนาฏ
แม้นได้สมสองสวาทดังมาดหมาย
ถึงว่าใครจะห้ำหั่นชีวันวาย
ไม่เสียดายด้วยพี่สมภิรมย์รัก
จงเห็นใจเถิดที่จงเสนหา
สุดบุญญาที่จะทานเหลือหาญหัก
แต่รำพึงคนึงน้องจนหมองพักตร์
โอ้ว่ารักแรงร้อนไม่ผ่อนคลาย
ขอเชิญมิตรกนิษฐ์น้องสองสมร
ช่วยดับร้อนรุมฤทัยพี่ให้หาย
ไม่ควรคิดหมางหมองข้องคำระคาย
นี่แน่สายสวาทพระชัแจง
ธรรมดาสัตรีงามทรามกำดัด

ก็เหมือนพลอยเพ็ชรรัตนจำรัสแสง
ถึงสูงชาติขาดค่าราคาแพง
ก็ควรแต่งเรือนรองด้วยทองอุไร
จึงงามเลิศเพริศพร้อมนะจอมสวาท
ใครจะอาจติฉินนินทาได้
จงตรึกตรองดูเถิดน้องอย่าแหนงใจ
ยุราณท่านว่าไว้นี้ควรฟัง
ซึ่งชักทำเนียบเปรียบย่รายมาหลายข้อ
ใช่ระล่อลวงกนิษฐ์อย่าคิดหวัง
ภิปรายพร้องสารสวัสดิ์โดยสัจจัง
เจ้าจงชั่งใจตรองทั้งสองสุดา
พี่ถนอมกล่อมรักบำรุงสงวน
ให้สมควรด้วยประยูรยศถา
อย่านึกแหนงแคลงสัตย์ที่วจนา
จงร่างสาราสนองโดยคลองรัก
แม้นทรายสร้อยสิ้นเรื่องไม่เคืองเข็ญ

จงเปลื้องสไบให้มาเปนสำคัญประจักษ์
ขะได้เชยชมพลางพอต่างพักตร์
อย่าหน่วงหนักสารสมานเนิ่นนานเอย ฯ ๔๒ คำ ฯ
◎ ไต้สัตย์รัยรสบรรหารสาร
เสนาะพจน์มธุรสอาลัยลาญ
ดั่งเจือจานอมฤตมาโรยริน
ให้ชื่นชุ่มพันพุ่มดิโรเทศ
แต่กริ่งเหตุด้วยเห็นเกินถวิล
เหมือนกรางจันทน์กลั่นรสให้รวยริน
ขะถือกลั่นเอาว่ากลั่นก็ใช่ทาง
ด้วยเปนเชื้อชั้นยามหาศักดิ์
ว่าขะรักที่อาลัยให้ชนาง
เหมือนเมฆากับพื้นสุธาทาง
สุดขะอ้างเออมหมายประมาณไกล
สุริยันจันทราและดารก
เรียกว่าตกนั้นตกลงที่ไหน

เห็นแต่รอนอ่อนแสงแล้งสูญไป
เหมือนล่อใจจะให้หล้านี้อาดูร
พระปราณีเหมือนหนึ่งมีสารสวัสดิ์
นิพนธ์ชัดอยู่ว่าเช่นกับแสงสูรย์
ธรรมดาสุริยันจันทร์จรูญ
หรือจะตกมูลดินเหมือนยินมา
มิปราณีจะได้อัประยศยิ่ง
เพราะหวังสิ่งเหมือนหนึ่งวาสนา
ดั่งหริรักษ์อนิรุทธกับกินรา
ดูไม่น่าที่จะหน่ายเสน่ห์จร
พระยังทิ้งสิ่งสัตยสังวาส
ไม่รักราชบัญชานิราสมร
ให้กินรินโดยดิ้นถวิลวอน
ตั้งจะอ่อนอกม้วยด้วยรัญจวน
ก็นี่แลยากใจจะไว้จิตต์

07/06/2566

№70133

ถ้าฉวยผิดก็ผิดแต่คนสรวล
อันสัตว์ยากที่ถนอมนวล
ควรมิควรพงแพ้งแสดง เอย ฯ ๑๖ คำ ฯ

๏ โฉมสุคนธ์อารทิพยประดิษหอม
หรือสาวสุรางค์แรมฟ้ามาแปลงปลอม
หรือนางจอมไกลาสจำแลงลง
มาโลมโลกให้พิเลงลานสวาท
ประหลาดยาดตาแลตลึงหลง
ควรแผ่สุวรรณวาดให้สมทรง
เกลือกจะคงจรจากพิมานจันทร์
พี่หมายน้องดุจปองปาริกชาต์
มณฑาไทเทวราชในสวนสวรรค์
หากนิเวศน์ศิวาลัยสิไกลกัน
จะไม่ผันดอกฟ้าสุมามเลย์
แสนรักหักให้แสนวิตก
สุดอกที่จะเอื้อมอาจหาญ

ด้วยเกรงเดชศักดาจักรมัฆวาฬ
เมื่อมณฑาร์วทิพย์สถิตถึงเทวิน
แต่ไพจิตรที่เย่นจอมสุธาภพ
หวังประสบมณฑาทองปองถวิล
ก่นแต่รานรณรงค์ด้วยองค์อินทร์
อมรินทร์ยังไม่อยู่รารอน
ถ้าพิมเดชไห้ดั่งไพจิตร์
ถึงสิ้นฤทธิ์ไม่สิ้นรักแรงสมร
ระดับจิตต์ลงด้วยจักรกำจายทร
สักพันท่อนพี่ไม่ถอยซึ่งหทัย
เป่นมนุษย์สุดสถิตถึงดินพิน
ระฝ่าผันเมฆมุ่งหมายไฉน
แม้นสุเมรุเอนหาให้เห็นใจ
พอใคร่ได้ก็ระเด็ดมาชมดวง
ยอดสุเมรุหมื่นโยชน์ยังโตรงตรง
อันองค์อมรแมนก็แหนหวง

เห็นเกินศักดิ์จักสวาทมายาดทรวง
ตั้งจะตวงแต่เทวษถวิลครวญ
เมื่อไรเมรุฟ้ามณฑามาศ
จะอ่อนนาดน้อมก้านกิ่งสงวน
ลงเกยกรช้อนชมภิรมย์ชวน
สงวนนวลละอองแอบไว้แนบกาย
จะได้กล่อมกลิ่นเสาวคนธ์ทิพย์
เห็นลิบลิบแล้วก็ลับเวหาหาย
ประนังเนตรเทวยคอยชอพระพาย
ชวนชายพัดมาให้ รื่นในอารมณ์
เหมือนภมรินบินร่อนระวังเวียน
เดชะเพียรขอให้ได้เกษมสม
เชิญแก้วพี่ประกอบให้ชอบชม
ถึงลมโลกก็ไม่ล่มอาลัยลาญ
อย่าถือยศเลยว่ายิ่งประยูรศักดิ์
อย่าถือพักตรเลยว่าพักตรไม่เพียงสมาน

อย่าแหนงรักเลยว่ารักชะแรมราน
อย่านิ่งนานหน่วงเสน่ห์ให้เนิ่นวัน
ขอเชิญโอษฐ์ตอบโอษฐ์จงเอมอร
ขอฝากกรตระกองชมโฉมสวรรค์
ขอฝากเนื้อพี่แนบเนื้อนวลจันทร์
ขอฝากขวัญมอบขวัญนัยนา
ขอเชิญเนตรสบเนตรสักหน่อยบ้าง
ขอฝากปรางมาศมอบกัยนาสา
ขอฝากใจร่วมใจร่วมสุดา
ขอฝากชีวาไว้เป็นคู่ชีวิตเดียว
ขอฝากพักตรงามเพียงเคียงพักตร์
ขอฝากศักดิ์เสมอศักดิแสนเฉลียว
เชิญรื่นรสวาจามายาเยี่ยว
ที่ทรวงเสียวด้วยศรสวาทแทง
เอนดูหน่อยเถิดนะแม่วิมลโฉม

คำประโลมไม่เลื่อนลืนลวงแถลง
ประการใดในรสรักแรง
มิควรแข้งเลยว่าใจพี่จงจอม
เอกอนงค์จงโดยอารมณ์ด้วย
เหมือนโฉมช่วยชีพพี่ผู้ปองถนอม
ให้เมาทรวงที่ทรงสวาทตรอม
ประนอมจิตต์หมายมิตรให้ ใจมา
กระดาษบางต่างแผ่นสุวรรณบัตร
ประจงคัดเขียนคำเสนหา
จำลองลอกลายหัตถ์ให้ทัศนา
ไว้ต่างหน้าถนอมตอบไมตรีมิ
แสนรักหนักฟ้าสุธาสมุทร์
กว่าจะสุดสิ้นจันทร์สุริยศรี
ไม่สูญใจไกลจากจอมนารี
ขอข่าณิมาสนองให้แน่ใจ
พี่รับขวัญขวัญเนตรมาในสาร

พรหมานมิควรที่ข้อไหน
อย่าริ่งน้อยมนัสน้องหมองฤทัย
จงอภัยอย่าให้ผิดคิดระคน
จะนับทุ่มโมงท่าสาราญ
กำหนดไว้แต่ละวันสักพันหน
ไม่อยากข้าวอยากคอยคิดคน
กว่าจะยลยิ่นสารสมานเอย ฯ ๔๒ คำ ฯ
๏ โฉมกลิ่นกลิ่นหวนให้ชายหอม
ยิ่งอนงค์ทรงในที่นางจอม
ควรถนอมแนบเนื้ออรชร
จุไรรัตราวกับเขียนเนียนแนบ
ด้วยรอยแหนยน้อยแนวเป็นแถวถอน
เรือนผมกลมเกลาเป็นเงางอน
กรรณสมรแม้นกลิ่นสุมามาลย์
คิ้วค้อมคันธนูน้าวพิฆาฏ
เป็นวงวาดพิมพ์พรรณสัณฐาน

แอร่มแก้มการเกศควงตระการ
ลลานเหล็อเล่ห์ทานทิทอง
ควงพักตรงามวิลาศเมื่อผาดผิน
หมดมลทินไฝฝ้าราคีหมอง
นาสาดั่งแสงขอหล่อจำลอง
เนตรน้องดั่งนิลจักเจียรนัย
ฝีปากพริ้มริมรอยสลาขัย
ฟันรยับขัดเงาเป่นแสงใส
เสนาะเสียงจำนรรจาน่ำสุดใจ
โอษฐ์ลไมลม่อมเออนอภิปราย
คางคอนิ่มอนงค์เป่นวงปล้อง
ดั่งสร้อยทองรองรับกับไหล่ผาย
นมนางห่างทรวงพอสมกาย
ขยายเต้าเต่งถันยี่โยทร
ทรวงนางสรรพางค์น่าพึงพิศ
สไยยิดมิดเกาเกสร

เห็นยางแยบแนบในออรชร
อ่อนนวลขาค้อมย้อมเทียน
เยื่องหลังดั่งใบยานสุวรรณ
ผิวพรรณเอวยางอย่างเขียน
งามจริตจิตต์ขันทรแช่มเชียน
เห็นแนบเนียนเนื้อเกลี้ยงเพียงกลึงกลม
พิศทรงสองสีไม่พี่ผอม
ดูเพราพร้อมแต่ยาทานถึงผม
เหมือนแหวนทองแปดน้ำที่ชำคม
อันวงกลมกลับไร้เรือนมณี
แสงสุวรรณขันเทาไม่เพราเพริศ
ด้วยเรือร้างเรือนพลอยแล้วถอยสี
ดั่งหงส์ทองไร้ถิ่นชลธี
ดั่งวารีไร้ปลาในสาคร
ดั่งภาราไร้คนก็เย็นเย็น
เทวษเว้นว่ายความสโมสร

สกุณีย์ยังรู้ มีรังนอน
ทิชากรย่อมอาศรัยพนาวัน
ศิขรีย์ยังรู้มีคูหา
กินรายังรู้ชมสระสวรรค์
โยกขรณีย์ยังรู้ มีสัตยัน
ย่อมกระสันสมงามตามประยูร
แม้นนารีมีคู่ภิรมย์รัก
จะสมศักดิ์สมสุขไม่รู้สูญ
อันสัตรีอยู่เดียวเปลี่ยวอาดูร
หรือจะพูลยศเพียงภิญโญ เอย ฯ ๒๖ คำ ฯ
๏ ไต้ยลพักตรลักลอยประโลมขวัญ
นวลละอองผ่องศรีฉวีวรรณ
ดั่งบุหลันลอยฟ้านภาลัย
งามองค์งามทรงยันองจริต
เมื่อแย้มเยื้อนเตือนจิตต์ให้พิสมัย
งามเสงี่ยมเจียมกระยวรยวนฤทัย

งามนัยนาน้องส่องสยตา
ศรสวาทยาทอารมณ์ด้วยคมเนตร
สุดสังเกตมิตรจิตต์กนิษฐา
แสนรักริ่งสมรร้อนอุรา
เอาอาชญาหักใจอาลัยรัก
แต่วันเห็นมาก็ให้ฤทัยหวน
ให้รัญจวนใจสมานเหลือหาญหัก
ยามนอนยอกรก่ายเกยพักตร์
ถวิลงามความรักทุกคืนวัน
ทำไฉนจะได้พร้องสนองถ้อย
ให้ทรายหน่อยหนึ่งว่าพันแสนกระสัน
ด้วยร้อนกมลพันที่จะรำพรรณ
เปนนิรันดร์มิได้ขาดสวาทเลย
ก็เห็นที่ชีวันจะพลันม้วย
ใครจะช่วยสิ่งวิตกนะอกเอ๋ย
ที่เคยชื่นมิได้ชื่นอารมณ์เชย

จนลืมเลยสิ่งสุขเพราะทุกข์ใจ
ยามกินกินเทวษถวิลหวัง
แต่นิ่งนั่งถอนทอดฤทัยใหญ่
ทั้งผิวพักตรหมองมอมออมอาลัย
ชลเนตรนองนัยนาเนือง
จึงหักห้ามความสวาทอย่ามาดหมาย
ก็จะคลายใจกำสรดค่อยปลดเปลื้อง
อันป่องแก้วจักรพรรดิจำรัสเรือง
จะได้แต่เครื่องเกริยมกรมอารมณ์กรอม
ยิ่งห้ามใจจะให้ร้างมิห่างเหือด
ยิ่งคืนเดือดฤดีมุ่งบำรุงถนอม
สู้ผ่าผันกลืนกำสรดดอดออม
เปนไข้ ใจไผ่ผอมผิดพักตรา
จะทานเทียบเปรียบย่รายคล้ายอิเหนา
เมื่อวันเช้าเผ้าศรียตหรา
ได้เห็นโฉมพระน้องนุชยุพยา

เสนหาปั่นป่วนรัญจวนใจ
ครั้นคืนกลับติกาหรังให้คลั่งจิตต์
มิได้วายคลายคิดที่พิสมัย
กำสรดแสนทรมาโศกาลัย
แต่ตามไปใช้บลจนกลับมา
มะดีหวีว่าจะช่วยธุระร้อน
จึงค่อยผ่อนทุกข์เทวษถวิลหา
ก็มิได้เสร็จสมภิรมยา
ครั้นถึงวันฤกษ์พาวิวาห์การ
เพราะเศร้าเสียฤทัยเปนไข้จิตต์
จึงกล้าคิดลอบลักทำหักหาญ
ก็ได้ชื่นเชยโฉมประโลมลาน
โอ้ประมาณเหมือนอกวิตกกรอม
ไม่หยั่งเห็นใครจะเปนมะดีหวี
จะช่วยพี่ให้เสร็จสมอารมณ์ถนอม
ครั้นจะหาญปานอิเหนาเข้าแปลงปลอม

มาพาจอมสมรไปดั่งใจจง
ก็ขัดด้วยคูหาที่อาศรัย
เห็นจะไม่สมคิดเหมือนจิตต์ประสงค์
แม้นได้ ชื่นเชยน้องประคององค์
ถึงจะปลงชีวาลัยก็ไม่คิด
ยิ่งอาวรณ์ร้อนอุราหนักหนานัก
โอ้ว่ารักแรมสมานสงสารจิตต์
เพี้ยงเอ๋ยเทวาวราฤทธิ์
จงช่วยให้ ได้สนิทชิดเชยชม
เหมือนหนึ่งองค์อินทรุทอกับอุษา
เทพยเจ้าเมตตามาอุ้มสม
จะปรีมเปรมปรีดาในอารมณ์
ที่เกรียมกรมฤทัยทุกข์จะสุขสบาย
จงเห็นอกวิตกกรอมเกิดจอมสมร
ช่วยดับร้อนรนใจพี่ให้หาย
อย่าคิดหมางหมองข้องคำระคาย

แม้นว่าสายสวาทพี่มิเมตตา
ก็จะม้วยด้วยแสนเสน่หนุช
นิจาเอ๋ยโอ้จะสุดสิ้นวาสนา
ดั่งผ้าเพลิงเร่งโรจน์โชตนา
เอาชีวาแลกรักหักโพยภัย
ขอร่วมรักร่วมร้อนสมรมิตร
ร่วมเชนยเชยชิดพิสมัย
ขอร่วมชีพชีวันคู่งบรรลัย
มิจำไกลก็ไม่ร้างสักนาฬิกา
สรรพสิ่งศฤงคารบริวารยศ
พี่มอบหมดให้เป็นสิทธิกนิษฐา
ใช่กล่าวแกล้งแต่งวัดวัจนา
เป็นสัจจาใจจริงทุกสิ่งแสดง
ถ้าสนเท่ห์เล่ห์ล่อที่ข้อไหน
จงชั่งใจดูให้ควรอย่าด่วนแหนง
อันเรื่องรักรักกันชั่งชั่งแรง

อย่าพรายแพร่งความลับจะอัประมาน
กระดาษเขียนลายลักษณ์อักษรสนอง
พี่เทียบแทนแผ่นทองจำลองสาร
แม้นหยั่งเห็นใจจริงอย่านิ่งนาน
จงพจมานให้ประจักษ์เรื่องรัก เอย ฯ ๔๖ คำ ฯ

๏ สารสัญญาว่าไว้อย่าใหลหลง
ดั่งจดหมายบันทึกจารึกรง
ให้สองคงคำสัตย์ปัฏิญาณ
ถึงมาดแม้นนานไปใครได้ปลื้ม
ก็อย่าลืมเรื่องรักสมัคสมาน
ที่จริงใจนั้นจะให้จิรังกาล
จึงสู้หาญหักสวาทในราชทัณฑ์
ไม่เกรงผิดคิดอายเสียดายพักตร์
เพราะว่ารักจะใคร่ร่วมภิรมย์ขวัญ
เศร้าฤทัยมิได้ชื่นสักคืนวัน
แสนกระศัลย์โศกสมรอาวรณ์ครวญ

ครั้นคิดยามเมื่อได้ยลวิมลโฉม
ยิ่งเศร้าโทมนัสร่ำแต่กำสรวญ
ไม่วายตรึกนึกถึงคนึงนวล
โอ้ประมวลเหมือนหนึ่งอุณากรรณ
ได้ภิเปรยเชยชิดสนิทแนบ
จนอิงแอบเนื้อน้องประคองขวัญ
แต่จำนงต้องขัดที่อัศจรรย์
ก็อย่างกันกับอกวิตกกรอม
ถึงจะมีสัตรีเช่นที่ชื่น
ก็ไม่รื่นเหมือนกลิ่นประทิ่นหอม
ยิ่งคิดยิ่งกำสรดแต่อดออม
สู้ถนอมใจฝืนทำซื่นพักตร์
อันรสสลาชองยังป่องถวิล
ครั้นกลืนกินสลาพานต้องหาญหัก
ให้ร้นร้อนรุมอุราหนักหนานัก
เพราะว่ารักมิได้สมอารมณ์ปอง

จะเปรียบปรายเล่าก็คล้ายอุเชนสวาท
เขาองอาจไปภิรมย์ประสมสอง
ทุกราตรีสนิทแนบแอบประคอง
ถึงเจ็ดปีช่วยย่องประคองเชย
จนเขาจับตัวได้ ให้สังหาร
ไม่วายปราณก็ได้ร่วมเรียงเขนย
ช่างอดความเสน่ห์ได้กะไรเลย
นิจาเอ๋ยอกเอ๋ยมก็เทียมนิทาน
ถึงจะต้องโพยภัยก็ไม่ว่า
แต่ขอให้ ได้สุดามาสมสมาน
จะสู้รักษาสัตย์ปฏิญาณ
ทนทานทุกข์เทวษเวทนา
อันร้างนางก็พอห่างอารมณ์หัก
แต่ทนรักนี้เห็นสุดต้องมุสา
อย่าเคืองเลยเครื่องเคยเป็นธรรมดา
ใช่จะว่าล่อเล่นเช่นชายพาล

แม้นน้องเห็นใจข้างจะยังชั่ว
ไหนจะกลัวความฉาวแลร้าวฉาน
ไหนจะผิดด้วยคิดมิควรการ
ไหนจะทานทนรักสลักทรวง
เปนหลายทุกข์เข้าประทะอุระพี่
เพียงจะดิ้นตายให้หายห่วง
ถึงกระนั้นแล้วยังเห็นว่าแกล้งลวง
มิควรหน่วงก็มาเหนี่ยวให้เหี่ยวใจ
นี่แน่มิตรเข้าข้างคิดถึงคำพร้อง
แม้นได้ช่องเกลือกจะคิดที่พิสมัย
เหมือนแกล้งพี่จะให้ มีแต่กรมฤทัย
ด้วยจะใคร่เชยชิดเปนนิจกาล
กำหนดในสามเดือนพี่เดือนสมร
ขอเชิญจรจากคู่ไปสู่สถาน
อย่าลืมเลยเฉยเพลินให้เนิ่นนาน
อย่ากลัยพาลกลัยก้อกันพอแรง

อกเอ๋ยเมื่อเคยเห็นเช่นประจักษ์
อันรักพ้องสองรักนี้มักแสลง
ครั้นคิดคืนคำสัตย์ก็ดัดแปลง
จึงแสดงรักร้อนไว้สอนใจ
แม้นชาตินี้ไม่เสร็จสมอารมณ์มาด
จะขอปองครองสวาทในชาติใหม่
จะพากเพียรไปกระนั้นคุ้งบรรลัย
กว่าจะได้สมคิดเหมือนจิตต์จง
เมื่อไรน้ำยางกอกแห้งเป็นแปลงปลัก
อันความรักจึงจะเชือนเลือนหลง
แม้นชายใดได้เป็นคู่ครองอนงค์
นั่นแลคงขาดสวาทชาตินี้เอย ฯ ๓๖ คำ ฯ

◎ เป็นน่าแค้นแสนวิตกโอ้อกเอ๋ย
ช่างระกำช้ำฤไทยกะไรเลย
ก็ย่อมเคยหรือไม่เข็ดขยาดความ
นี่ควรคิดพิสมัยอย่างไรหนอ

ก็ได้ขัดเสียแล้วใจที่ไม่ขาม
ยังแค่นชื่นฝืนพักตร์ไปรักงาม
พยายามอย่างนี้ชะดีจริง
แต่ยังเยาว์สิเชลาปัญญาคิด
ได้คลั่งจิตต์จนเขาเยาะก็เพราะหญิง
ต้องหักห่างทางเสน่ห์ประเวประวิง
จนสู้นิ่งเกรียมกรมระทมใจ
อนิจาอกเอ๋ยเมื่อเคยเจ็บ
อันแผลเล็บยังอยู่นิดหาคิดไม่
ต่อการเกินจึงได้เหิรห่างอาลัย
ยังอายใจอายหน้าระอารัก
สงสารใจเมื่อยามควญรัญจวนหา
แล้วซังใจหนอที่กล้าเข้าหาญหัก
เสียดายเพียรที่อุส่าห์สาพิภักดิ์
น่าแค้นนักหนอใจยังไม่เข็ยม

เธอก็เปนชายชาติฉลาดเฉลียว
แต่ครั้งเดียวก็ควรจำไม่งำเสงี่ยม
นี่กะไรมิได้จักกระดี้กระเดียม
แต่เวียนเลียมเล่นไฟแพ้ภัยตัว
ใช่จะขัดสัตรีเปนที่ชื่น
นี่สิ้นอื่นแล้วหรือไรน่าใคร่หัว
จะเอาแต่ใจรักเข้าหักกลัว
เหมือนชายชั่วใช่ชาติปราชญ์ปรีชา
แต่นางหนึ่งพึ่งจะคลายกำสรดเศร้า
มาซ้ำเข้าเปนสองสามเอองามหน้า
รู้ว่าขมก็ยิ่งหวานพานทยา
เหมือนร้อนมาไม่อายน้ำซ้ำผิงไฟ
เมื่อยังทานทุกข์ทนกมลหมอง
ด้วยที่ปองไม่สมคิดรื้อติดใหม่
เปนสองร้อนแรมรึงตรึงฤทัย
ชะกะไรใจเอ๋ยชเลยลาม

07/06/2566

มิแต่กรอมออมไว้อาลัยคิด
อยู่เปนนิจก็เพราะใจไม่ฟั่งห้าม
ที่เห็นได้สิมิไปพยายาม
มามุมมามมุ่งสมัคไม่รักกาย
แม้นมาตสวาทอื่นจะฝืนบ้าง
ไม่เมินหมางแล้วคงสมอารมณ์หมาย
ยิ่งรักก็ยิ่งจักจะด้นตาย
ได้แต่อายกับแต่ออมกรอมใจเอง
ก็ยังแต่จะเหมือนเช่นครั้งเปนไข้
เห็นนานไปคงเขาเยาะไม่เหมาะเหม็ง
เวียนสอนใจตัวให้กลัวเกรง
เปนนักเลงสิเสียได้ ไม่รู้ที่
ตั้งหนามเหน็บเจ็บยอกอยู่ในอก
ความวิตกก็อย่างกันกับขึ้นหยิ
เมื่อจำจากจินตหราไปราวี
พระก็มิแต่กำสรดสลดใจ

ครั้นปองนุชยุพยาหนึ่งหรัดเล่า
ก็ซ้ำเศร้าโศกหนักเพียงตักษัย
จึงคิดการหาญหักลักนางไป
ได้ชื่นฤทัยสมน้องสองราตรี
เวรวิบัติให้พลัดพรากจากสมร
สู้สัญจรแสวงหายาหยี
ทุกค่ำเช้าเกรียมกรมไม่สมปฤดี
จนเข้าบุรีกาหลงตั้งแต่กรอม
ยังซ้ำไปเสนหาอิตาปะหมัน
ก็โศกศัลย์ขนผิดรูปซูบผอม
ก็อย่างกันกับวิตกในอกออม
พึ่งคลายกรอมด้วยเพราะแหนงแคลงใจ
ควรหรือช่างกลัวเข้าผ่ารัก
ก็ทุกข์นักหนักจิตต์ด้วยพิสมัย
ถึงใกล้เชยก็พอชื่นรอคืนไกล
ก็เศร้าใจอยู่ทุกวันเพราะรัญจวน

07/06/2564

ยังมิหนำซ้ำหาญในการสวาท
มาหมายมาดกนิษฐ์น้องประคองสงวน
เปนสองทุกข์สองเศร้าเข้าประมวล
เออนี่ควรแล้วหรือใจช่างไม่คิด
เอาแต่รักแลออกตั้งเปนดั้งหน้า
ยิ่งกว่าว่ายังเด็กกระจิหริด
เห็นไม่สมอารมณ์ปองทั้งสองมิตร
อันชอบผิดก็ได้รู้ไว้เต็มใจ
แต่คำบุราณท่านว่าอุส่าห์ตรึก
จะสมนึกมั่นคงอย่าสงสัย
จึงจะสู้ทุกข์กรอมออมฤทัย
เพียรไปอีกสักครั้งเช่นหลังเอย ฯ ๔๐ คำฯ

๏ โอ้รคายมิได้วายถวิลถึง
จะนั่งนอนมีแต่ร้อนอารมณ์รึง
ดั่งตรึงด้วยศัสตราอุราตรอม
กระยาหารพานลิ้นดั่งกินยา

สุนทราชูชเศร้ารทมผอม
สุดใจสุดอาไลยที่อดออม
จึ่งถนอมพจนามาพาที
ให้แจ้งเจ้าว่าพี่จงจำนงนัก
ช่วยรบัรักอย่าสละธุระพี่
ซึ่งโกนเกศครองเพศเสียเช่นชี
ไม่สมศรีใช่เจ้าแก่ชราภาย
เจ้ามั่นใจในจิตต์ที่เลื่อมใส
กุศลน้องก็จะได้เหมือนหมาย
แต่คิดกรรมที่ให้ช้ำอารมณ์ชาย
จงเบี่ยงบ่ายผ่อนผันแต่พอควร
ฝ่ายบุญอย่าให้สูญศรัทธานัก
ข้างเวียนรักก็อย่าให้ร้างแรมสงวน
จะลาเพศกลับเทวษที่รัญจวน
จงประมวลศุภผลมงคลการ

07/06/2566

เจ้าก็เชื้อนามสกูลประยูรหงส์
ไฉนนางจึงไม่สรงสระสนาน
อันมุจลินท์ถิ่นท่าลหานธาร
เปนที่สำราญของหงส์แต่ก่อนมา
จงจำเริญเจ้าอย่าเมินสกุลเพศ
ให้งามเนตรงามขวัญไปวันหน้า
จะครองพรตอดรักอยู่เอกา
จะเปนท่าหมิ่นหมายแก่ชายพาล
เหมือนเมืองไร้จากจอมมไหศวรรย์
ที่อรัญไร้เสือสิงสถาน
จะเปนที่คนหยุดพักทำหักราน
พรรณไม้ไม่สอ้านสอาดงาม
ถ้ามีเสือรักษาก็ป่าชื่น
จะเด็ดผักหักฟืนก็เกรงขาม
ถึงพรานป่าล่าเนื้อก็เบื่อทราม

07/06/2566

ด้วยแจ้งความข่าวลือว่าเสือมิ
เข้าก็สาวสมควรนวลสวาท
มาประมาทลืมกายเสียดายศรี
อันวันหน้ายิ่งกว่าหลังยังทวี
จะพึ่งบุญชนนีอยู่กี่วัน
อยู่มาเหมือนไม้อยู่ใกล้ฝั่ง
เมื่อบุญยังจะได้ออมถนอมขวัญ
ถ้าหักโค่นโคนพายุย่ำยุขันธ์
จะผูกพันพึ่งใครเหมือนมารดา
จะฝากกายหมายญาติเช่นศักดิ์ศรี
ถ้าเจ้ามิเขาจะนับว่าวงศา
ถ้าตกไร้จะใช่ญาติกา
จงตริตราดูเถิดให้ชอบกล
อันอกผู้ผัวของประคองเคล้า
หมายไว้ในเจ้าให้เป็นผล

๕๗

มิให้อัยอายหน้าประชาชน
เจ้าจงคิดผ่อนปรนดูจงดี
ถ้าแม้นชอบเชิญตอบสาราเรื่อง
ให้ประเทืองความทุกข์ทุระพี่
ระสมงามตามรักด้วยภักดี
ในความลับอย่าให้มีใครรู้เอย ฯ ๒๗ คำ ฯ

07/06/2566

ห้างสุภรพาณิชย์

ถนนเจริญกรุง ตรงรถรางหลัก ที่สี่กั๊กพระยาศรี

จังหวัดพระนคร กรุงเทพ ฯ

โทรศัพท์หมายเลขที่ ๑๑๖๔

ทำการตัดเย็บเครื่องแต่งกายได้พร้อม

ทั้งเครื่องแบบเลอียด ๆ

ช่างที่ชำนาญดี มีทำการอยู่ที่ห้างนี้

มีสิ่งของจำหน่ายอีกต่าง ๆ เช่น

ผ้า, แพร, สักกระหลาด, เครื่องสำหรับฤดูหนาว

มีทั้งสำหรับหญิงชายเด็กสาวหนุ่มผู้ใหญ่

หมวก นาฬิกา น้ำหอม เครื่องเขียนหนังสือ

ยังมีอีก ๆ อีกหลายอย่าง

07/06/2566

ราคาถูก ๆ